

Civilutskottets betänkande

1981/82:17

om fritidsboende

Motionerna

Utskottet har i detta sammanhang behandlat motionerna 1981/82:

291 av Torkel Lindahl och Kerstin Sandborg (båda fp) vari hemställs att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag till förbättrade lånemöjligheter vid förvärv av äldre bostadsfastigheter i enlighet med vad som anförts i motionen.

1991 av Göthe Knutson (m) vari hemställs att riksdagen hos regeringen anholder om förslag om speciella lån för bofast befolkning vid förvärv av bostadsfastigheter i vissa skärgårdsområden och kustsamhällen samt vissa fjällorter i enlighet med vad som i motionen anförts.

1992 av Kjell Mattsson och Märta Fredrikson (båda c) vari hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att förslag bör föreläggas riksdagen om förköpslagstiftning för att bevara vissa samhällen för årsboende.

2001 av Karl-Erik Svartberg m. fl. (s) vari hemställs att riksdagen beslutar att av regeringen begära förslag till lagstiftning som ger kommunerna möjligheter att förhindra oönskad omvandling av permanentbostäder till fritidshus.

2062 av Gösta Bohman m. fl. (m) vari – med hänvisning till motion 1981/82:2018 – hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag om att medborgare som i vissa utsatta kommuner önskar överta och/eller rusta upp äldre permanentbostäder skall kunna erhålla samma finansieringsvillkor som erbjuds för nyproduktion av statsbelånade bostäder.

Frågor om kommunal förköpsrätt har tidigare behandlats i betänkandet CU 1981/82:14.

Tidigare behandling m. m.

Fritidsboendekommittén

Fritidsboendekommittén har i ett delbetänkande (Ds Bo 1981:3) våren 1981 bl. a. föreslagit en lagstiftning som skulle innebära att småhus inte får förvärfvas utan tillstånd inom vissa områden som är attraktiva för fritidsboende. Områdena skulle avgränsas genom beslut av kommunfullmäktige. Ansökningar om tillstånd skulle prövas av kommunen. Tillstånd skulle kunna förenas med föreskrift att förvärvaren skall vara bosatt på fastigheten. Följs inte en sådan föreskrift skulle kommunen få rätt att lösa in fastigheten.

Kommitténs ordförande Kjell A. Mattsson och ledamoten Inger Ingvar-Svensson har reserverat sig mot förslaget om tillståndsprövning och ansett att kommunerna i stället bör ges en förköpsrätt i syfte att bevara ett åretruntboende. Ledamoten Göthe Knutson avvisar såväl tillståndsprövning som förköp och vill i stället stödja de permanentboendes förvärv genom bl. a. bättre finansieringsmöjligheter.

I ett särskilt yttrande från sakkunnige Sten Hörngren och experten Gunnar Ericsson anförts att de ansluter sig till förslaget om en tillståndsprövning men vill komplettera en sådan med vidgade förköpsmöjligheter.

Bostadsministern har hösten 1981 (pressmeddelande 1981:64) bl. a. förklarat att hon inte ansluter sig till de metoder som fritidsboendeutredningen föreslagit och att förslag med denna inriktning inte kommer att lämnas till riksdagen.

Bostadsministern har vidare i svar den 10 november 1981 på fråga 1981/82:72 bl. a. förklarat att frågan om vilka åtgärder som bör vidtas för att motverka omvandling av helårsbostäder till fritidsbostäder behöver studeras vidare och att detta kommer att ske inom regeringskansliet mot bakgrund av bl. a. den minskade efterfrågan på permanentbostäder för fritidsboende och en stagnerad prisutveckling samt av remissutfallet på fritidsboendekommitténs delbetänkande.

Remisstiden på delbetänkandet utgick den 1 oktober 1981. Kommittén kommer enligt kommittéberättelsen att avge sitt huvudbetänkande under år 1982.

Oprioriterade fastighetskrediter

Sedan 1980 bedriver bostadsinstitutet en betydande oprioriterad fastighetsfinansiering inom av riksbanken angivna ramar. Upplåningen sker huvudsakligen genom reverser och endast till en mindre del mot obligationer. Riktlinjerna för den oprioriterade fastighetsbelåningen har beskrivits i riksbankens kredit- och valutaöversikt 1980:1 s. 19–25. Den totala nettoupplåningen för institutets oprioriterade utlåning uppgick 1981 till 5,4 miljarder kronor och 1980 till 4,3 miljarder kronor. Enligt uppgift från bostadsdepartementet avser en betydande del av denna långivning förvärv av äldre egna hem.

Utskottet

Samtliga motioner behandlar den av fritidsboendekommittén behandlade frågan om åtgärder för att bevara permanentbostäder åt bofasta och motverka att de övergår till att användas endast som fritidshus. I motionerna berörs däremot inte kommitténs andra i delbetänkandet redovisade uppgift att bevara fritidshus för fritidsboende. Motionärerna har alla den gemensamma utgångspunkten att en övergång av permanentbostäder till fritidsan-

vändning inte är önskad inom vissa områden. Även bostadsministern har anslutit sig till denna utgångspunkt, som nu torde få anses vara allmänt omfattad.

Skillnader i synsättet markeras däremot när det gäller metoderna för att motverka en inte önskad utveckling. Kommittén har – för områden där bebyggelsens funktionsomvandling medför betydande problem – övervägt skilda åtgärder:

- bättre finansieringsmöjligheter vid förvärv av äldre fastigheter i syfte att göra det lättare för dem som avser att bosätta sig permanent att hävda sig mot kapitalstarka fritidshusköpare,
- särskild avgift för småhusfastigheter som inte används som permanentbostäder,
- tillståndsplikt enligt byggnadslagstiftningen för att använda en bostad endast för fritidsändamål,
- utvidgad förköpsrätt för kommunerna,
- särskild förvärvsprövning.

De metoder som övervägts för begränsade områden faller inom två huvudgrupper. Den ena gruppen utgörs av förbättrade finansieringsmöjligheter vid förvärv för permanentboende – en lösning som förordas i motionerna 1981/82:291 (fp), 1991 (m) och 2062 (m). Den andra gruppen utgörs av åtgärder som i någon form lägger restriktioner på förvärv för fritidsändamål. I motion 1981/82:1992 (c) vidareförs förslag om vidgad förköpsrätt medan i motion 1981/82:2001 (s) motivedes som tänkbara åtgärder nämns särskild förvärvsprövning och vidgad förköpsrätt.

Utskottet noterar liksom bostadsministern uppgifter om en minskande efterfrågan på permanenthus för fritidsboende och stagnerad prisutveckling, uppgifter som dock inte är specifikt belagda för de begränsade områden det här är fråga om. Utskottet har också noterat uttalandet att fritidsboendekommitténs förslag – om särskild förvärvsprövning – inte kommer att lämnas till riksdagen.

Behandlingen av fritidsboendekommitténs förslag pågår enligt uppgift inom bostadsdepartementet. Någon särskild proposition med anledning av kommitténs delbetänkande har inte aviserats.

Enligt utskottets mening bör frågan om bättre möjligheter att bevara permanentbostäder åt bofasta inom vissa områden lösas. Riksdagen bör med anledning av samtliga motioner som sin mening ge regeringen till känna att förslag i ämnet så snart som möjligt och i lämpligt sammanhang bör föreläggas riksdagen.

Utskottet hemställer

att riksdagen med anledning av motionerna 1981/82:291, 1991,
1992, 2001 och 2062 som sin mening ger regeringen till känna
vad utskottet anför.

Stockholm den 11 mars 1982

På civilutskottets vägnar

KJELL A. MATTSSON

Närvarande: Kjell A. Mattsson (c), Per Bergman (s), Rolf Dahlberg (m),
Oskar Lindkvist (s), Kerstin Ekman (fp), Lars Henrikson (s), Knut Billing
(m), Sven Eric Åkerfeldt (c), Maj-Lis Landberg (s), Bertil Danielsson (m),
Birgitta Dahl (s), Kerstin Andersson i Hjärtum (c), Lennart Nilsson (s),
Margareta Palmqvist (s) och Erling Bager (fp).